

ВАРІАНТ 1

Завдання I етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури 2026-2027 н.р.

11 КЛАС Українська мова

Завдання 1-15 мають лише ОДИН правильний варіант. Оберіть цю відповідь та позначте її.

1. Позначте рядок, у якому фонетична транскрипція слів не відповідає орфоепічній нормі (1 б.)

А хочеться – [хóче^иц':а], флешці – [флэс'ц'і]

Б стежка – [стéшка], миєшся – [мий^ешс'а]

В боротьба – [бород'ба́], пильно – [пíл'но]

Г життєвий – [жи^ет':éвиї], шістсот – [ш'іс:ót]

2. Визначте, у якому рядку зміна наголосу змінює лексичне значення всіх слів (1 б.).

А рóзбір, ма́буть, алфа́віт

Б ведме́жина, шко́да, де́рén

В за́вжди, зокре́ма, пе́рвісний

Г по́милка, комба́йнér, правóписний

Д дужкí, ві́раз, ба́йдуже

3. У всіх словах на місці пропуску потрібно ставити апостроф у рядку (1 б.)

А Мін..юст, дзв..якнути, В..ячеслав, в..юн

Б р..юмсати, пів ємкості, лл..є, пан..європейський

В пів..юрти, Св..ятослав, пред..явник, торф...яний

Г рум..яний, мереп..янський, верб..я, варшав..янка

4. Позначте рядок, у якому допущено орфографічну помилку (1 б.)

А акумуляція, белетристика, грип, ідилія, колектив

Б марокканець, колектив, сума, апарат, Яффа

В імміграція, ірраціональний, ірреальний, Джоні, Голандія

Г бонна, панна, тонна, пенні, вілла, мірра

5. Числівники стоять у правильній формі в рядку (1 б.)

А шестисот, шестистам, шестистами

Б сімсот, семисот, семистами

В двохста, двомстам, двомастами

Г чотирьомстам, чотирмастами, на чотирьохстах

6. Визначте рядок, у якому всі частки формотворчі (1 б.)

А Тільки, лише, би, таки

Б Хай, нехай, би, б.

В Лише, же, би, б

Г Аби, небудь, казна, чи

7. Окремо потрібно писати всі сполучники рядка (1 б.)

А коли/б, начеб/то, з/тим/ щоб, мов/би

Б для/того/щоб, як/тільки, тому/що, дарма/що

В у/зв'язку/з/тим/що, за/те, ніби/то, так/що

Г з/того/часу/як, не/мов, про/те, як/що

8. З дефісом треба писати усі слова в рядку (1 б.)

А договірно/правовий, культурно/історичний, гостро/критичний, морально/етичний

Б сліпучо/білий, вічно/юний, червоно/гарячий, біло/рожевий

В біло/сніжний, високо/авторитетний, хіміко/біологічний, військово/морський

Г сніжно/білий, північно/східний, світло/голубий, мовно/літературний

9. Граматично правильне продовження речення «Даючи обіцянку, ...» наведено в рядку (1 б.)

А від нас очікують швидких дій на її виконання.

Б маємо обов'язково виконати її за будь-яких умов.

В наше слово завжди має бути непорушним, а дії чіткими.

Г нехай це стане вашою першочерговою справою.

10. Правил уживання великої літери дотримано в усіх рядках, ОКРІМ (1 б.)

А Нестор Літописець, Золоті Ворота, Друга Світова війна, Жовті води

Б Західна Європа, Республіка Польща, Південне Полісся, заслужений діяч

В Київ-Пасажирський, Мала Олександрівка, Холодний Яр, Декларація прав людини

Г Київська Русь, Золота Орда, Чортомлицька Січ, езопова мова

Д Чумацький Шлях, Великий Віз, комета Галлея, Савур-могила

11. Закінчення -а (-я) мають у формі родового відмінка однини всі іменники в рядку (1 б.)

А коридор, супутник, пасажир, коледж

Б портфель, гопак, кілометр, Житомир

В Кривий Ріг, язик, Ташкент, дизайнер

Г автомобіль, ліцей, мороз, ромб

12. Закінчення -е в кличному відмінку мають усі слова в рядку (1 б.)

А Павло, кравець, хлопець, молодець

Б друг, колега, брат, земля

В син, кум, Михайло, боєць

Г майор, полковник, капітан, лейтенант

13. Редагування потребує речення (1 б.)

А Більшість волонтерів зібралися біля обласної ради, щоб зустрітися з людьми, які потребують підтримки.

Б Учителі з учнями організували благодійний творчий концерт, на якому збирали кошти для дітей з місцевого притулку.

В Табун породистих скакунів наближався до водопою, щоб перепочити.

Г Троє курчат блукали подвір'ям, бо не могли знайти маму-квочку.

14. За допомогою суфікса -ов- утворюються прикметники від усіх іменників рядка (1 б.)

А перець, гній, суть

Б дощ, абрикоса, гроші

В роль, цукор, меблі

Г нуль, липень, поле

15. Складним є речення (1 б.)

А Мати жде і поглядом далеким шукає битий, посивілий шлях.

Б Народилося літо з дощів і снігів, наполохано сіло в садочку під вишнею.

В Початок літа – і з-під батьківської опіки виходить молоде покоління.

Г Під тихий крок зірок, під води пригаснулі на цей пісок і ми вкладемо свій крок.

**Завдання 16–20 на встановлення відповідності
(потрібно встановити по 4 «логічні пари»). У відповіді вкажіть номери елементів з
першої колонки, які відповідають літерам з другої.
Наприклад, 1-А, 2-В, 3-Б і т.д.**

16. Установіть відповідність між граматичними значеннями і прикладами дієслів (4 б.)

1) Дійсний спосіб, I особа множини	А) читає, каже, вірить
2) Дійсний спосіб, III особа однини	Б) читала б, казала б, вірила б
3) Умовний спосіб, ж.р. однини	В) хай читає, нехай каже, хай вірить
4) Наказовий спосіб, III особа однини	Г) читаймо, кажімо, вірмо
	Д) читаємо, кажемо, віримо

17. Установіть відповідність між реченнями та їхніми видами (4 б.)

1) з підрядним допустовим	А) Город до того переповнявся рослинами, що десь серед літа вони вже не вміщалися в ньому.
2) з підрядним мети	Б) Сюю просьбу я шлю твоїй музі, хай вона, як зозуленька в лузі, звеселить твого смутного друга.
3) з підрядним міри і ступеня	В) Часом по дорозі на луг, коли хто питав у нього дорогу на Борзну чи на Батурин, він довго стояв посеред шляху і, махаючи пужалном, гукав услід подорожньому.
4) з підрядним часу	Г) Хай тяжко орати, та я ж переверну ще гори ріллі.
	Д) Хто з нас у дитинстві не боявся гадюки, так за все життя й не побачивши її ніде?

18. Встановіть відповідність між реченнями та їхніми характеристиками (4б).

1) Він вгледів дві зірки вкупі, і йому здалось, що одна зірка — то його доля, а друга зірка — то доля тієї дівчини, що перед вечором брала в березі воду.	А) складне речення з різними видами зв'язку - з сурядним та підрядним
---	---

2) Довго співали дівчата, довго гуляли хлопці, неважаючи на те, що другого дня треба було рано вставати, ще й на панщину йти, а дівчина з чудним йменням все не виходила.	Б) складне речення з різними видами зв'язку - з сурядним та підрядним, з однорідною та послідовною підрядністю
3) Човен плавко загойдався на волі, а далі тихо й рівно посунув по воді над зорями, що тремтіли на дні блакитної безодні.	В) складне речення з різними видами зв'язку - з безсполучниковим, підрядним та сурядним
4) Як залле Вербівку літнє палке сонце, як засипле її зверху золотом та сріблом сонячне марево, то вся кучерява долина здається залитою буйними зеленими морськими хвилями, що десь набігли з моря, й залили, й затопили долину, й скам'яніли, піднявшись високо вгору.	Г) складнопідрядне речення
	Д) складнопідрядне речення з однорідною та неоднорідною підрядністю

19. Доберіть до кожного фразеологізму (1-4) синонім (А-Д).

1) тягти ярмо	А) бути в кабалі
2) ставити тенета	Б) розкидати сіті
3) неопалима купина	В) незгасимий вогонь
4) бити лихом об землю	Г) сміливого пустка не бере
	Д) бити в литаври

20. Встановіть відповідність між реченнями та засобами ускладнення їхньої структури.

1) Ледве помітною стежкою підіймався поміж густі зарослі блідої папороті, колючої ожини й малини.	А) відокремлене означення, однорідні означення
2) Тютюн був високий і густий-прегустий.	Б) однорідні присудки
3) Наші вуличани, окрім хліборобства, ще мають і ремесло в руках - столярство, шевство, стельмахівство, бондарство і мірошництво.	В) однорідні означення
4) Налита сонцем і вітрами, Хлюпоче веслами весна, І піднімає буйні трави Земля хмільна і запашна.	Г) відокремлений додаток, відокремлені однорідні прикладки
	Д) однорідні додатки

Українська література

Завдання 21-35 мають лише ОДИН правильний варіант. Оберіть цю відповідь та позначте її.

21. За жанром «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного та І. Білика – це:

- А) соціально-побутовий роман;
- Б) соціально-побутова повість;
- В) історичний роман;
- Г) **соціально-психологічний роман.**

22. Провідним художнім прийомом реалістичної літератури є:

- А) **художня типізація;**
- Б) складна емблематика;
- В) алегоричність;
- Г) символізація.

23. Хто з персонажів «Кайдашевої сім'ї» І. Нечуя-Левицького постував щоп'ятниці, щоб не втопитися:

- А) **Омелько;**
- Б) Лаврін;
- В) Маруся;
- Г) Мотря.

24. Хто з названих діячів української культури не входить до «Театру корифеїв»:

- А) **Маркіян Шашкевич;**
- Б) І. Карпенко-Карий;
- В) Марко Кропивницький;
- Г) Панас Саксаганський.

25. Перший західноукраїнський фольклорно-літературний альманах, виданий представниками угруповання «Руська трійця», мав назву:

- А) «З-над вершин і низин»;
- Б) **«Русалка Дністровая»;**
- В) «Баляди й розкази»;
- Г) «Громада».

26. Який мистецький твір надихнув І. Франка на створення поеми «Мойсей»?

- А) музика Бетховена;
- Б) **скульптура Мікеланджело;**
- В) розпис Сікстинської капели;
- Г) опера Верді

27. Твори І. Франка «Ой ти дівчино, з горіха зерня» і «Чого являєшся мені у сні?» належать до поетичної збірки:

- А) «Мій Ізмарагд»;
- Б) «З вершин і низин»;
- В) **«Зів'яле листя»;**
- Г) «Sempr tiro».

28. У «Легенді про вічне життя» І. Франка Олександр Великий помирає через те, що:

- А) його проклинає аскет;
- Б) Роксана дає йому отруту;**
- В) його смертельно ранить Птолемей;
- Г) він з'їдає чарівний горіх.

29. Кого характеризують ці рядки?

Лиш один з-поміж сеї юрби
У шатрі не дрімає
І на крилах думок і журби
Поза гори літає.

...Все, що мав у житті, він віддав
Для одної ідеї,
І горів, і яснів, і страждав,
І трудився для неї.

- А) Олександра Великого з «Легенди про вічне життя» І. Франка;
- Б) поета з «Давньої казки» Лесі Українки;
- В) Мойсея з однойменної поеми І. Франка;**
- Г) дядька Лева з «Лісової пісні» Лесі Українки.

30. Який із цитованих творів не належить до напрямів модернізму:

А) І уже в душі моїй
В саяві мрій
В'ються хмелем арабески,
Миготять камеї, фрески,
Гомонять-бринять пісні
Голосні
І сплітаються в гротески.

Б) Над річкою, в чистім полі,
Могила чорніє;
Де кров текла козацькая,
Трава зеленіє.

В) Коли б ми гніватись могли,
Які б пожежі засвітили,
Які б кайдани ми розбили,
Якого б ката розп'яли!

Г) Зимовий вечір. Тиша. Ми.
Я Вам чужий — я знаю.

31. Самобутні краєвиди села Кононівка здобувають мистецьке відтворення у:

- А) «Камінному хресті» В. Стефаника;
- Б) «Кайдашевій сім'ї» І. Нечуя-Левицького;
- В) «Intermezzo» М. Коцюбинського;**
- Г) «Лісовій пісні» Лесі Українки.

32. Жанр фольклору, усне оповідання про реальні події чи історичних осіб – це:

- А) легенда;
- Б) дума;
- В) переказ;**
- Г) казка.

33. Який художній засіб не використано у наведених рядках:

*Зоре моя вечірняя,
Зійди над горою,
Поговорим тихесенько
В неволі з тобою.
Розкажи, як за горою
Сонечко сідає,
Як у Дніпра веселочка
Воду позичає.
Як широка сокорина
Віти розпустила...
А над самою водою
Верба похилилась...
Т. Шевченко*

- А) епітет;
- Б) персоніфікація;
- В) анафора;
- Г) алегорія.**

34. Жанр фольклору, в основі якого – прагнення давніх людей пояснити світобудову, походження світу і явищ природи, ґрунтоване на вірі в реальність надприродних сил:

- А) легенда;
- Б) казка;
- В) міф;**
- Г) балада.

35. Сторож у повісті І. Франка «Захар Беркут» – це:

- А) поплічник Захара Беркута;
- Б) вірний пес ватажка тухольської громади;
- В) воєвода загарбників;
- Г) велетенський камінний стовп.**

**Завдання 36–40 на встановлення відповідності
(потрібно встановити по 4 «логічні пари»). У відповіді вкажіть номери елементів з
першої колонки, які відповідають літерам з другої.
Наприклад, 1-А, 2-В, 3-Б і т.д.**

36. Установіть відповідність:

1. Юначе! Хай буде для неї твій сміх, і сльози, і все до загибуну... Не можна любити народів других, коли ти не любиш Україну!..	А автор(ка) твору працював(ла) режисером українського театру товариства "Руська бесіда"
2. Все, чого душа запрагне, Я створю в одну хвилину, В таємні світи надхмарні Я на крилах думки лину.	Б автор(ка) твору належав(ла) до мистецького угруповання неокласиків
3. Освячений, в солодкій муці я Був по той бік добра і зла... А наді мною Революція В червоній заграві пливла.	В автор(ка) твору належав(ла) до літературних організацій "Плуг", "Гарт", "ВАПЛіте", "ВУСПП"
4. Там же небо — блакитні простори... Там степи, там могили, як гори. А веснянії ночі в гаях!..	Г автор(ка) твору був(ла) одним(ією) з засновників(ниць) і найактивніших діячів(ок) літературного гуртка української молоді "Плеяда"
	Д автор(ка) твору вперше надрукував(ла) вірш у першому номері журналу "Літературно-науковий вісник" за сприяння М.Грушевського

37. Установіть відповідність:

1. Політичні події 1905-1907 років у російській імперії і трагічні наслідки політичної реакції знайшли відображення у творі...	А) «Лісова пісня» Лесі Українки
2. Поєднання імпресіоністичних і неореалістичних рис, що відтворюють красу й скороминущість життя, яскравість ліричного спогаду, простежується у творі...	Б) «Камінний хрест» В. Стефаника
3. Експресіонізм як «мистецтво крику», ґрунтоване на трагічному світовідчутті, гіпертрофованих, часто гротескних образах, різких контрастах, представляє твір...	В) «Intermezzo» М. Коцюбинського
4. Імпресіоністичне письмо стає потужним засобом змалювання психології людини, яка звикла жити в єдності з природою, у творі...	Г) «Момент» В. Винниченка
	Д) «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського

38. Установіть відповідність:

1. ... уже старий чоловік, поважний і дуже добрий з виду; по-поліському довге волосся білими хвилями спускається на плечі з-під сивої повсякної шапки-рогатки	А. Юра
2. ... був правдивим образом тих давніх патріархів, батьків і провідників цілого	Б. Дядько Лев

народу, про яких говорять нам тисячолітні пісні та перекази.	
3. В своїх дужих руках тримав сили небесні й земні, смерть і життя, здоров'я маржини й людини, його боялись, але потребували усі.	В. Іван Дідух
4. Від цієї пригоди ... ходив усе зібганий у поясі, а люди прозвали його Переломаний.	Г. Захар Беркут
	Д. Чіпка

39. Установіть відповідність між цитатами і художніми прийомами, які використовують автори (дивіться виділений текст):

1. <i>Акордами проміннострунними</i> День хвилював і тихо гас. <i>Над килимами вогнелунними</i> Венера кинула алмаз. <i>У завивалі мрійнотканому</i> Дрімала синя далечинь,— І от на обрії туманному Замиготіла ваша тінь. Микола Вороний	А) персоніфікація
2. Ти не дивись, що буде там, Чи забуття, чи зрада: <i>Весна іде назустріч вам,</i> <i>Весна в сей час вам рада.</i> Олександр Олесь	Б) порівняння
3. Сама собою річка ця тече, <i>Маленька річечка, вузенька, як долоня.</i> Ця річечка Дніпра тихенька синя доня, Маленька донечка без імені іще. Микола Вінграновський	В) звуконаслідування (ономатопея)
4. <i>Чути: кру! кру! кру!</i> В чужині умру, Заки море перелечу, Крилонька зітру. Богдан Лепкий	Г) авторські неологізми
	Д) гіпербола

40. Установіть відповідність між пейзажем і літературним твором:

1. «Яр в'ється гадюкою між крутими горами, між зеленими терасами; од яру на всі боки розбіглись, неначе гілки дерева, глибокі рукави й поховались десь далеко в густих лісах. На дні довгого яру блищать рядками ставочки в очеретах, в осоці,	А) «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного та І. Білика
---	---

зеленіють левади. Греблі обсажені столітніми вербами. В глибокому яру ніби в'ється оксамитовий зелений пояс, на котрому блищать ніби вправлені в зелену оправу прикраси з срібла. Два рядки білих хат попід горами біліють, неначе два рядки перлів на зеленому поясі. Коло хат зеленіють густі старі садки».	
2. «Тихо пливе блакитними річками льон. Так тихо, спокійно в зелених берегах, що хочеться сісти на човен й поплисти. А там ячмінь хилиться й тче... тче з тонких вусів зелений серпанок. Йду далі. Все тче. Хвилює серпанок. Стежки зміяться глибоко в житі, їх око не бачить, сама ловить нога. Волошки дивляться в небо. Вони хотіли бути як небо і стали як небо».	Б) «Момент» В. Винниченка
3. «Дорога наша стояла порожньою і далеко там вливалась, наче бура річечка, в зелене море хлібів. Тихо було. Не так тихо, як десь у городі вночі, де мертво спить і камінь, і страждання, і ніч тонко дзвенить у вухах, як кажан вічності. А тихо тишею поля, де йде великий, здоровий, вічний процес народження, де вітрець лащить і грається з квітками, кібець, як прив'язаний за нитку, часто тріпочеться на однім місці і, ніби вирвавшись, кидається згори в зелений хліб; а в хлібі одбувається якась шамотня, якась боротьба інтересів кузок, черв'ячків, мишей, колосків».	В) «Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького
4. «Надворі весна вповні. Куди не глянь — скрізь розвернулося, розпустилося, зацвіло пишним цвітом. Ясне сонце, тепле й приязне, ще не встигло наложити палючих слідів на землю: як на Великдень дівчина, красується вона в своїм розкішнім убранні... Поле — що безкрає море — скільки зглянеш — розіслало зелений килим, аж сміється в очах. Над ним синім шатром розіп'ялось небо — ні плямочки, ні хмарочки, чисте, прозоре — погляд так і тоне... З неба, як розтоплене золото, летиться на землю блискучий світ сонця; на ланах грає сонячна хвиля; під хвилею спіє хліборобська доля... Легенький вітрець подихає з теплого краю, перебігає з нивки на нивку, живить, освіжає кожную билинку...»	Г) «Харитя» М. Коцюбинського
	Д) «Intermezzo» М. Коцюбинського

Ключ: 1Б, 2Б, 3Г, 4В, 5Г, 6Б, 7Б, 8Г, 9Б, 10А, 11Б, 12А, 13 А, 14 Б, 15В, 16: 1 Д, 2 А, 3 Б, 4 В; 17: 1 Г, 2 Б, 3 А, 4 В; 18: 1 Б, 2 В, 3 Г, 4 Д; 19: 1 А, 2 Б 3 В, 4 Г; 20 1В, 2Б, 3Г, 4А;

21Г, 22А, 23А, 24А, 25Б, 26Б, 27 В, 28Б, 29В, 30Б, 31В, 32В, 33Г, 34В, 35Г, 36: 1 – В); 2 – Г); 3 – А); 4 – Д); 37: 1 – В); 2 – Г); 3 – Б); 4 – Д); 38: 1 – Б); 2 – Г); 3 – А); 4 – В); 39: 1 – Г); 2 – А); 3 – Б); 4 – В); 40: 1 – В); 2 – Д); 3 – Б); 4 – А).